

ЕКОЛОГІЧНІ НАСЛІДКИ УРБАНІЗАЦІЇ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Олійник Т.Г.
доцент кафедри економіки підприємств
Миколаївський національний аграрний університет

Постановка проблеми. Зі зростанням урбанізації людство стикається з низкою екологічних проблем, які потребують термінового вирішення. Інтенсивне розширення міст призводить до деградації природних екосистем, забруднення атмосфери, водних ресурсів і ґрунтів, а також до зростання обсягів відходів. Урбанізація супроводжується збільшенням споживання енергії, що підвищує викиди парникових газів і посилює глобальне потепління. Нестача зелених зон у містах негативно впливає на біорізноманіття і здоров'я населення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Останні дослідження в галузі екології та урбанізації акцентують увагу на тому, як міський розвиток впливає на екосистеми, клімат і здоров'я населення. Зокрема, дослідження ООН (2022) наголошують, що урбанізація є одним з головних факторів зростання викидів парникових газів, що прискорює глобальні зміни клімату. Публікації Європейського агентства з охорони довкілля (EEA) акцентують на тому, що більшість європейських міст стикається з проблемами забруднення повітря, зокрема через транспорт та індустріальні викиди, що призводить до підвищення рівня захворювань дихальної системи.

Мета дослідження – вивчити вплив урбанізації на екологічну ситуацію в сучасних містах та визначити стратегії мінімізації негативного впливу міського розвитку на довкілля.

Виклад основного матеріалу. Урбанізація є одним із ключових чинників глобальних змін у навколишньому середовищі. За останні десятиліття інтенсивне розширення міських територій призвело до низки екологічних проблем, серед яких основними є:

✓ Забруднення повітря: Міста стають основними джерелами викидів парникових газів і токсичних речовин, що пов'язано з промисловістю,

автомобільним транспортом і спалюванням викопного палива. Наприклад, за даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), понад 90% населення великих міст дихає забрудненим повітрям, що суттєво підвищує ризики захворювань дихальних шляхів та серцево-судинної системи.

✓ Водні ресурси та їх забруднення: Урбанізація впливає на якість і кількість водних ресурсів. Інтенсивне використання води для побутових і промислових потреб, а також забруднення річок і озер промисловими відходами, знижують доступність чистої води для населення. Це загрожує здоров'ю людей і біорізноманіттю водних екосистем.

✓ Виснаження зелених зон: Міські забудови витісняють природні ландшафти, що призводить до зниження біорізноманіття, втрати місць існування для тварин і зменшення кількості зелених зон для людей. Це погіршує якість життя в містах, зменшує можливості для рекреації та охолодження міських територій.

✓ Збільшення кількості відходів: Різке зростання населення міст та індустріалізація ведуть до утворення великої кількості відходів. Неефективна система поводження з відходами призводить до накопичення сміття на полігонах, збільшення обсягів пластику в океанах та забруднення ґрунтів і підземних вод.

Для подолання цих проблем на міжнародному рівні розробляються стратегії та ініціативи, спрямовані на створення "зелених міст". Вони включають:

Розвиток екологічного транспорту: Впровадження електромобілів, велосипедних доріжок і громадського транспорту з низьким рівнем викидів допомагає значно зменшити забруднення повітря.

Збільшення зелених зон: Створення парків, міських садів та озеленення дахів сприяють покращенню якості повітря, регулюванню температури в містах та підтримці біорізноманіття.

Енергоефективність: Впровадження енергоефективних будівель і систем альтернативної енергетики (сонячні панелі, вітрові турбіни) знижує споживання енергії та викиди парникових газів.

Сталий менеджмент відходів: Сучасні системи переробки та вторинного використання матеріалів дозволяють зменшити кількість сміття, яке потрапляє на полігони. Наприклад, роздільне збирання відходів, компостування та переробка пластиків знижують екологічне навантаження.

Висновок. Сучасні міста потребують впровадження комплексного підходу до вирішення екологічних проблем, зокрема інтеграції принципів сталого розвитку в міське планування. Важливо розвивати екологічну інфраструктуру, енергоефективні технології та впроваджувати системи управління відходами, які дозволяють зберегти навколишнє середовище і покращити якість життя населення.

Список використаних джерел

1. Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ). (2022). Забруднення повітря у великих містах: глобальні наслідки для здоров'я. URL: <https://www.who.int>
2. Організація Об'єднаних Націй (ООН). (2022). Звіт про урбанізацію та зміни клімату. URL: <https://www.un.org>
3. Європейське агентство з охорони довкілля (ЕЕА). (2023). Урбанізація та її вплив на екологічну ситуацію в Європі. URL: <https://www.eea.europa.eu>
4. Всесвітній банк. (2023). Стратегія розвитку "зелених міст": сучасні виклики та перспективи. URL: <https://www.worldbank.org>
5. Wang, X., et al. (2021). Управління міськими відходами та їх переробка: досвід впровадження розумних технологій у містах. *Journal of Environmental Management*, 300, 113-120.
6. Greenpeace International. (2022). Вплив глобального забруднення пластиковими відходами на водні ресурси. URL: <https://www.greenpeace.org>